

րեզարզութեան, միշտ խորհրդակցութեամբ և զորձակցութեամբ Կոյտիւրի նախ կը բարեկարգէ վարչութեան վերաբերեալ հարցերը, մասնաւորապէս պատրիարքական ընտրութեան պարագաները: Երուսաղէմի և Պալատի պատրիարքութեանց միութեանէն առաջ՝ Երուսաղէմի պատրիարքները կ'ընտրուէին Միաբանութեան կողմէ, միշտ նկատի առնելով նախորդ պատրիարքին կամքը: Երբեմն ալ մեծ բարեբարեւութեւ լաղրութեամբ կ'ընտրուէին անոնք, ինչպէս էր Պարոնտէրի պարագան: Սակայն, այդ միութեան շրջանին, Երուսաղէմի Միաբանութեան ղեկը կը վարէին Պոսէն ղրկուած եկեղեցականներ և պապա-նազըրներ, որոնք, տեղեակ չլլալով Երուսաղէմի վիճակին, պատճառ կ'ըլլային անոր դժբախտութեան: Ատոր համար՝ Շղթայակիրը կը հաստատէ կանոն մը՝ ըստ որում պատրիարքական թեմաները պէտք է ընտրուէին Երուսաղէմի Միաբանութեանէն, որպէսզի հմուտ ըլլային տեղւոյն յարաբերական գործերուն: Բացարձակապէս կ'արդիւն աշխարհական գործիքականութեւ կամ պապաներու ներկայութիւնը Հայ-Երուսաղէմի վանական գործերուն մէջ և կը լուծէ Երուսաղէմի և Պոլսոյ պատրիարքութեանց միութիւնը:

Երկրորդ գործունէութիւնը կ'ըլլայ շինարարական: Իրաւակից եկեղեցիներու մէջ կատարած կարեւոր նորոգութիւններէն զատ կը նորոգէ Ս. Յակոբայ տաճարին փռատուր խաչկալը՝ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ, ծեփերը, բոլոր պատկերներն ու յախճապակները, Ս. Պողոս-Պետրոսի և Ս. Նշանի մատուռները, ի մի բան՝ Ս. Յակոբը իր ներկայ ձեւին տակ ուղղակի արտագորութիւնն է Շղթայակիր շինարարական բարեզարդութեանց, որուն ծախսը հոգացած է Սեդրոս ամիրան, Ս. Աթոռոյս մեծագոյն բարեբարեւէն մին և որուն կողմէ Ս. Աթոռոյ իբր քիչատակ նուիրած կառուածները մինչև հիմա ալ կը մնան:

Մեր սեպհական եկեղեցիներէն զատ Շղթայակիր նոյն ձեւով կը նորոգէ նաեւ Ատորինբուռ եւ Հապէշներու վանքերն ալ, որոնցմէ առաջինին մէջ գոյութիւն ունեցող հարկէն արձանագրութիւնը միայն վերջերս վիցրուեցաւ: Կ'ընդարձակէ Հայոց վանքը՝ խաչմենեան գնելով բազմաթիւ թաղեր,

որոնք գրկից ըլլալով Հայոց՝ միշտ նորանոր փնտներ կը հասցնէին վանքին:

Իր ձեռնարկներուն առնչելու կարեւորներէն մէկն էր անտարակոյս Զեռագրաց Մատենադարանի կազմութիւնը: Իրմէ առաջ Ս. Աթոռին մէջ կային անշուշտ ձեռագիրներ, որոնք սակայն կը գտնուէին լքուած և քայքայուած վիճակի մէջ: Զանոնք խնամքով կը հաւաքէ ու կը ճոխացնէ հետզհետէ նորերով: Նոյն հոգածութիւնը ցոյց կուտայ նաեւ Գանձարանին նըկատմամբ:

Շղթայակիրի այս մեծագործութիւնները թուելէ վերջ՝ չեմ խորհր թէ պէտք ըլլայ խօսիլ նաեւ անոր նկարագրին մասին: Իր գործերը արտայայտութիւնն են իր կրթմտքին, հեղ հոգիին և աննկուս կամքին: ամբասիր և սուր կեանք մը վարած է ան, որուն ազդովին կը պարտինք միայն յարգանք և երախտագիտութիւն:

Այսպէս Հայ-Երուսաղէմը, որ ամբողջ թրքական տիրապետութեան ժամանակա-միջոցին ապրեալս հալածանքի և տառապանքի մէջ, Պարոնտէրի, Նղիւզարի, Շըղթայակիրի և Կոյտի անսպառ ջանքերուն շնորհիւ պարծանքի առարկայ դարձաւ: Իրականացնելով Գրիստոսի խաչին խորհուրդը՝ Տար Աստուած որ մենք ալ կարենայինք զայն նոյնութեամբ փոխանցել յաշորդ սերունդներուն, որպէսզի անով մարմնացած դադափարը, այսինքն Աստուծոյ գադափարն ու ազգին կրօնական ողջմտութիւնը, կարենար կատարել իր փրկարար գերը մեր ազգային կեանքին մէջ:

ՈՅՐՈՎՔԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՅԱՐԶԱՌԻԿ ԵՒ ԽՈՍԻԿ

Դեղեցիկ կեանքներ, ըստ իս, անոնք են որոնք մարդկային եւ հասարակաց սիպարին համեմատ կը շարունակ, կարգով, բայց սուսանց հրաշքի, առանց ծայրայեղութեան:

Կատարուած պարտականութեան գիտակցութեան մէջ ընդունիլ բան մը կայ, որ, հակառակ անկեանցի, զգալ Խուսայ թէ կեանքը բարի է: